
Van het kastje naar de muur: sociaal inspecteurs mogen (in bepaalde gevallen) zelf kasten openen en werkgevers die dat weigeren, lopen met het hoofd tegen de muur

Art. 251 - 265 Wet 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen

De nieuwe wet houdende diverse bepalingen wijzigt de bevoegdheden van de sociale inspectiediensten volgens het ontwerp waarvan de inhoud al werd gesignaleerd in *SoCompact* nr. 23/2006 onder het opschrift "Zwijgen kan goud zijn".

Tegen dat onderdeel van het ontwerp werden nadien nog een aantal bezwaren ingebracht door de Nationale Arbeidsraad (advies nr. 1.562 van 18 juli 2006). Die werden zonder meer van tafel geveegd, hoewel zij uitgingen van werkgevers- én werknemersorganisaties.

Om misverstanden te voorkomen, worden de nieuwe regels hieronder nog eens kort samengevat.

1. Met betrekking tot de documenten of bestanden die een van de volgende twee soorten gegevens bevatten, worden de bevoegdheden van de sociale inspectiediensten verruimd:

- *sociale gegevens*, zijnde gegevens die nodig zijn voor de toepassing van het arbeids- en het sociaalzekerheidsrecht,
- *gegevens die op grond van de wet moeten worden opgemaakt, bijgehouden of bewaard*, ook al gaat het niet om sociale gegevens.

De sociaal inspecteurs mogen voortaan die documenten of bestanden "opsporen en onderzoeken". Dit wil zeggen dat zij kasten mogen openen, laden mogen opentrekken, mappen mogen inzien, ook al worden die hun niet voorgelegd.

Bemerk wel, het recht is beperkt tot de documenten en bestanden die zich bevinden "op de werkplaatsen" of "op de andere plaatsen, die aan hun toezicht zijn onderworpen". Sociaal inspecteurs hebben, naast die plaatsen, ook wel het recht van vrije toegang tot "alle plaatsen waarvan zij redelijkerwijze kunnen vermoeden dat daar personen tewerkgesteld zijn die onderworpen zijn aan de bepalingen van de wetgevingen waarop zij toezicht uitoefenen", maar in de laatstgenoemde plaatsen kunnen zij niet tot "opsporing" van documenten en bestanden overgaan.

De Nationale Arbeidsraad drong erop aan die nieuwe bevoegdheid te beperken tot de documenten en bestanden met sociale gegevens, om te voorkomen dat de werkgever te vlug zou worden beschuldigd van een strafbare weigering andere wettelijk voorgeschreven documenten voor te leggen waarop hij niet onmiddellijk de hand kan leggen.

Dergelijke weigering kan immers worden bestraft als "verhindering van toezicht". Er wordt altijd een proces-verbaal opgesteld.

Is de werkgever afwezig, dan

- moet de sociaal inspecteur de nodige inspanningen doen om hem (of degene die namens hem het nodige kan en mag doen) te contacteren om hem de documenten of bestanden te doen voorleggen;
- mag de inspecteur die zelf opsporen en onderzoeken als de werkgever of de verantwoordelijke persoon niet bereikbaar is.

In geval van afwezigheid, maar ook als er geen vrijwillige instemming met het opsporingsonderzoek was, moet de sociaal inspecteur achteraf daarover schriftelijke informatie geven. Tot die informatie behoort het (nieuwe) recht van de werkgever tegen de maatregel beroep in te stellen bij de voorzitter van de arbeidsrechtbank.

De Nationale Arbeidsraad vroeg - vergeefs - dat het laatstgenoemde recht van beroep ook zou worden toegestaan aan de werkgever die zich niet verzet tegen een opsporing, maar daarmee evenmin "vrijwillig instemt".

2. Documenten of bestanden met *andere gegevens*, d.w.z. niet sociale of niet wettelijk verplicht op te maken, bij te houden of te bewaren gegevens, mogen de sociaal inspecteurs zich enkel "doen voorleggen". Zij krijgen dus niet de bevoegdheid die zelf op te sporen.

Nieuw is dat de weigering dat te doen niet meer kan worden beschouwd als verhinderen van toezicht.

Willy van Eeckhoutte.

Meer informatie over dit onderwerp is te vinden in het Sociaal Compendium 05-06, hét standaardwerk van het Belgisch arbeids- en socialezekerheidsrecht (www.sociaalcompendium.be)
